

FUNDARGERÐ

FJÁRMÁLASTÖÐUGLEIKANEFND

2022

Desember
15. fundur
Birt 4. janúar 2023

Fundargerð fjármálastöðugleikanefndar Seðlabanka Íslands

Desember 2022 (15. fundur)

Birt: 4. janúar 2023

Fjármálastöðugleikanefnd Seðlabanka Íslands tekur ákvarðanir um beitingu stjórnþækja bankans varðandi fjármálastöðugleika. Í fjármálastöðugleika felst að fjármálakerfið geti staðist áföll í efnahagslífi og á fjármálamörkuðum, miðlað lánsfé og greiðslum og dreift áhættu með viðhlítandi hætti. Nefndinni er falið að leggja mat á ástand og horfur í fjármálakerfinu, kerfisáhættu og fjármálastöðugleika, skilgreina nauðsynlegar aðgerðir til að tryggja fjármálastöðugleika og að ákveða hvaða aðilar, innviðir eða markaðir teljist kerfislega mikilvægir. Fjármálastöðugleikanefnd getur beint ábendingum til viðeigandi stjórnvalda þegar tilefni er til um nauðsynlegar aðgerðir til að efla og varðveita fjármálastöðugleika. Nefndin birtir opinberlega fundargerðir af fundum sínum að jafnaði innan fjögurra vikna, þar sem fram koma upplýsingar um ákvarðanir nefndarinnar, forsendur þeirra og mat á fjármálastöðugleika.

Á fundi nefndarinnar 1. og 5.-6. desember 2022 voru fluttar kynningar um þróun og horfur í efnahagsmálum og stöðu fjármálakerfisins og innviða greiðslumiðlunar. Nefndin ræddi stöðu og horfur fyrir fjármálastöðugleika og helstu áhættuþætti, svo sem þróun efnahagsmála, áhættu í rekstri fjármálafyrirtækja og fjármálakerfisins, þróun á innlendum fjármálamörkuðum, skuldsetningu heimila og fyrirtækja, stöðu á fasteignamarkaði, virkni lánþegaskilyrða, eiginfjárstöðu fjármálafyrirtækja og fjármálaveifluna. Jafnframt ræddi nefndin um öryggi, hagkvæmni og skilvirkni fjármálainnviða og mikilvægi þeirra fyrir stöðugleika fjármálakerfisins. Nefndin fékk upplýsingar um fjárfestingastefnu lífeyrissjóða, eignasamsetningu og ávöxtun auk kynningar um málefni ÍL-sjóðs. Þá var vinna bankans um mat á og greiningu sviðsmynnda loftslagsáhættu kynnt fyrir nefndinni.

Fjármálastöðugleikanefnd lauk árlegu endurmati á kerfislega mikilvægum fjármálafyrirtækjum og eiginfjárauka vegna kerfislegs mikilvægis. Nefndin staðfesti kerfislegt mikilvægi Arion banka, Íslandsbanka og Landsbankans. Einnig var ákveðið að halda eiginfjárauka vegna kerfislegs mikilvægis óbreyttum í 2% á allar áhættuskuldbindingar. Þá fékk nefndin upplýsingar um helstu ákvarðanir seðlabankastjóra í málefnum skilavalds og helstu breytingar á lögum þeim tengdum.

Í ársfjórðungslegu endurmati ákvað fjármálastöðugleikanefnd að halda gildi sveiflujöfnunaraukans óbreyttu í 2%.

Þá áréttaði nefndin mikilvægi þess að halda áfram þeirri vinnu sem er hafin í tengslum við innlenda óháða smágreiðslulausn þannig að öryggi í innlendri greiðslumiðlun verði aukið.

Greining á fjármálastöðugleika

Hægt hafði frekar á alþjóðlegum hagvexti og efnahagshorfur versnað í helstu viðskiptalöndum Íslands frá fundi nefndarinnar í september. Verðbólga hafði aukist í helstu viðskiptalöndum og taumhald peningastefnu og þjóðhagsvarúðartækja víða verið hert. Fasteignaverð hafði lækkað í mörgum viðskiptalöndum Íslands samhliða minnkandi kaupmætti heimila. Áhætta þar tengd fjármálastöðugleika hafði

Því aukist. Á móti voru vísbendingar um að verðbólga hefði náð hámarki í Bandaríkjunum og hlutabréf á erlendum mörkuðum voru tekin að hækka í verði. Töluverð óvissa var enn um alþjóðlegar efnahags-horfur og gæti framvinda þeirra haft neikvæð áhrif á íslenskan þjóðarbúskap næstu misserin.

Að mati nefndarinnar væri viðnámspróttur kerfislega mikilvægu bankanna mikill. Dregið hefði úr mis-vægi á íbúðamarkaði og vanskil fyrirtækja og heimila væru í sögulegu lágmarki auk þess sem skuldsetning heimila sem hlutfall af launum hefði ekki aukist í faraldrinum. Staðan væri því góð hér á landi og beiting þjóðhagsvarúðartækja hefði stutt við fjármálastöðugleika í kjölfar faraldursins. Spá bankans frá því í nóvember gerir ráð fyrir meiri hagvexti á þessu ári en áður hafði verið talið, drifnum einkum af mikilli einkaneyslu sem hefur m.a. leitt til þess að búist er við 2% halla á viðskiptum við útlönd á þessu ári en jafnframt er gert ráð fyrir að hallinn aukist eftir því sem líður á spátímann. Taldi nefndin helstu áhættuþætti fjármálastöðugleika vera viðskiptahallann og lakari fjármögnunarkjör ásamt netöryggi. Þá taldi nefndin líkur á stöðnun eða leiðréttingu íbúðaverðs enn vera miklar.

Viðnámspróttur bankakerfisins

Að mati nefndarinnar er viðnámspróttur kerfislega mikilvægu bankanna (KMB) mikill. Eiginfjár- og lausafjárstaða þeirra er yfir lögbundnum mörkum. Lausafjárstaða bankanna hafði styrkst milli funda nefndarinnar vegna aukinnar bindingar innlána og erlendra skuldabréfaútgáfu og var laust fé þeirra umfram lágmark tæplega 300 ma.kr. í lok október. Aðstæður til fjármögnunar erlendis höfðu hins vegar versnað á sama tíma og vaxtaálag á skuldabréf bankanna í erlendum gjaldmiðlum hækkað. Á fundinum kom fram að engir gjalddagar væru hjá þeim í erlendum gjaldmiðlum það sem eftir lifði árs, en að á næsta ári væru um 126 ma.kr. á gjalddaga (liðlega 160 ma.kr. ef innköllunarréttur er nýttur). Skulda-bréfaútgáfa innanlands hefði verið takmörkuð á árinu og nettó útgáfa sértryggðra bréfa í krónum væri neikvæð það sem af væri ári. Eiginfjárlutfall KMB var á bilinu 21,4%-24,2% í lok september eða 1,5-3,4 prósentum yfir lágmarkskröfum Seðlabankans. Hafði eiginfjárlutfall KMB lækkað um 2,5 prósentur það sem af var ári einkum vegna arðgreiðslna en einnig vegna uppkaupa á eigin bréfum.

Rekstur KMB gekk vel á fyrstu níu mánuðum ársins og nam arðsemi eiginfjár 10,3%, sem er um 2,2 prósentum minni ávöxtun en á sama tíma í fyrra. Vaxta- og þóknunartekjur jukust um fimmtung milli ára, námu 124 ma.kr. á fyrstu níu mánuðum ársins og hafa aldrei verið meiri, m.a. þar sem efnahags-reikningurinn hefur stækkað auk þess sem vaxtamunur hefur aukist samhliða hækkandi vaxtastigi. Verðlækkun á hlutabréfamörkuðum voru helsta ástæða þess að hreinar tekjur KMB af fjármála-starfsemi voru neikvæðar um tæplega 12 ma.kr. á sama tíma sem er mikill viðsnúningur frá fyrra ári. Heildartekjur á fyrstu níu mánuðum ársins lækka því á milli ára en á sama tíma hefur rekstrarkostnaður þeirra einnig lækkað.

Vanskilahlutfall heimila hafði áfram lækkað, mældist 0,7% í lok september og hafði ekki mælst jafn lágt eftir fjármálakreppuna 2008. Vanskil fyrirtækja höfðu einnig minnkað og staða fyrirtækja sem þurftu á ívilnun að halda vegna faraldursins hefur styrkst mikið undanfarið. Stór hluti þeirra fyrirtækja sem voru með útlán í ívilnun voru þegar byrjuð að greiða af þeim og búast bankarnir við að í kringum næstu áramót muni stór hluti útlána með ívilnun ekki lengur flokkast sem slík.

Skuldir heimila og fyrirtækja

Nafnvöxtur skulda heimila var 9,6% á þriðja fjórðungi en 0,2% að teknu tilliti til verðbólgu. Verðbætur á verðtryggðum lánnum skýra tæplega helming nafnvaxtarins. Hærrí vextir ásamt hertum kröfum um lánþegaskilyrði höfðu haldið aftur af eftirspurn eftir íbúðalánnum og var vöxtur hreinna nýrra íbúðalána orðinn svipaður og fyrir faraldurinn. Lífeyrissjóðir hafa heldur aukið hlutdeild sína á íbúðalánamarkaði á nýjan leik og ásókn heimila í verðtryggð lán hefur aukist. Enn var þó meirihluti hreinna nýrra íbúðalána óverðtryggður.

Meðal veðsetningarhlutfall nýrra fasteignalána hafði lækkað, bæði hjá fyrstu kaupendum og á heildina litið og hlutfall nýrra lána sem veitt voru með hátt veðsetningarhlutfall hafði einnig lækkað. Meðal greiðslubyrðarhlutfall nýrra lána hafði verið nokkuð stöðugt á heildina litið, en farið hækkandi hjá fyrstu kaupendum í takt við hækkandi íbúðalánavexti. Nýjar reglur um útreikning greiðslubyrðar tóku gildi sl. sumar og gefa fyrstu gögn til kynna að reglurnar hafi átt þátt í að hægja á skuldsetningu eins og stefnt var að.

Staða heimila var almennt góð, atvinnuleysi lítið og laun höfðu hækkað mikið undanfarin ár, þótt kaupmáttur ráðstöfunartekna hefði dregist saman á seinni helmingi ársins. Þá væri hagvöxtur mikill og skuldir heimila sem hlutfall af ráðstöfunartekjum litlar í sögulegu og alþjóðlegu samhengi. Greiðslubyrði heimila hafði hækkað í takt við hækkun vaxta, einkum á óverðtryggðum skuldum en þær voru rúmlega helmingur heildarskulda heimila. Um 27% fasteignalána til neytenda voru íbúðalán með óverðtryggða, breytilega vexti og voru vegnir meðalvextir óverðtryggðra lána með breytilega vexti komnir í 8% í október síðastliðnum. Hærra vaxtastig gæti haft nokkur áhrif á heimilin en nefndin taldi ekki miklar líkur á að vanskil myndu aukast verulega þar sem heimilin ættu að geta endurfjármagnað fasteignalán til að létta á greiðslubyrði ef þess gerðist þörf.

Raunvöxtur skulda fyrirtækja mældist neikvæður áttunda fjórðunginn í röð, um 2,5% í lok þriðja ársfjórðungs. Skuldir fyrirtækja voru 80,5% af landsframleiðslu og höfðu ekki mælst lægri síðan 1998. Engu að síður hafði bætt í nafnvöxt útlána KMB til fyrirtækja eftir því sem leið á árið, einkum til fyrirtækja í byggingariðnaði og þjónustugreinum. Útgáfur fyrirtækjaskuldabréfa og útlán sérhæfðra sjóða til fyrirtækja höfðu vaxið hóflega frá fyrra ári.

Eignaverð

Dregið hafði úr umsvifum á fasteignamarkaði og spennu á fasteignamarkaði minnkað. Veltan var orðin álíka mikil að raunvirði og fyrir útbreiðslu faraldursins en lítilliga minni en meðaltal undanfarinna fimm ára. Íbúðum sem auglýstar voru til sölu hafði fjölgað og ágætt flæði var af nýbyggðum eignum inn á markaðinn. Áfram hafði því hægt á árshækkun íbúðaverðs sem mældist 21,5% að nafnvirði en 11% að raunvirði í október sl. Nefndin ræddi að það tæki tíma fyrir hægari umsvif á fasteignamarkaði að koma fyllilega fram í verðinu. Verðvísitalan væri reiknuð út frá kaupsamningum undanfarinna þriggja mánaða og væri ekki gæðaleiðrétt. Frávik íbúðaverðs frá langtímaleitni hafði minnkað lítilliga á síðustu mánuðum. Þá virtist frávik íbúðaverðs frá byggingakostnaði og leiguverði hafa náð hámarki. Nefndin taldi að hert lánþegaskilyrði og samspil þeirra við hærri vexti myndi draga áfram úr spennu á fasteignamarkaði. Að mati nefndarinnar væri kerfisáhætta á húsnæðismarkaði enn sem komið er hófleg.

Hlutabréfaverð skráðra félaga hafði hækkað milli funda líkt og víða erlendis. Frá síðasta fundi nefndarinnar hafði vísitala aðallista hækkað um 6% eftir liðlega 25% lækkun frá áramótum. Velta með hlutabréf í kauphöllinni hafði aukist um 7% á sama tíma. Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra ríkisbréfa hafði hækkaði frá því í lok september í takti við vaxtahækkanir Seðlabankans. Lítil munur var á kröfunni til lengri og skemmri tíma sem gæti bent til þess að markaðsaðilar vænti ekki frekari hækkun vaxta.

Gengi krónunnar

Gengi krónunnar hafði lækkað um 5,5% frá fundi nefndarinnar í lok september einkum vegna mikils vöruskiptahalla en einnig hafði framvirk gjaldeyrisstaða bankanna lækkað um 46 ma.kr. samanlagt í september og október sem líklega má rekja til breyttra væntinga um gengi krónu. Seðlabankinn greip inn í millibankamarkað með gjaldeyri í nóvember og seldi gjaldeyri fyrir tæplega 5 ma.kr. Gjaldreyrisjöfnuður KMB stóð í stað milli funda og var í jafnvægi, þ.e. þeir áttu jafn mikið af eignum í erlendum gjaldmiðlum og þeir skulduðu.

Viðskiptahallinn nam 65 ma.kr. á fyrstu þremur fjórðungum ársins. Nokkur viðsnúningur var í ferðabjónustu en vöruskiptahalli hafði aukist eftir því sem leið á árið. Bráðabirgðatölur fyrir vöruskiptin benda til þess að vöruskiptahallinn á síðasta fjórðungi ársins verði sá mesti sem mælst hefur í einum fjórðungi sem hlutfall af landsframleiðslu frá árinu 2008. Áframhaldandi viðskiptahalli gæti leitt til frekari lækkunar á gengi krónu.

Lífeyrissjóðirnir höfðu aukið við gjaldeyriskaup sín undanfarna mánuði og var meðalvelta í haust orðin svipuð veltu ársins 2019. Ef litið var til gjaldeyrisviðskipta lífeyrissjóðanna dag fyrir dag höfðu þeir aðallega keypt gjaldeyri þegar krónan var að styrkjast innan mánaðar, sem bendir til þess að þeir kaupir einkum gjaldeyri þegar yfirflæði verður á markaði og jafni þannig sveiflur. Fjármagnsflæði vegna fjárfestinga erlendra aðila hér á landi var jákvætt um 68 ma.kr. á fyrstu 10 mánuðum ársins og hafði það litast af nokkrum stærri fjárfestingum síðastliðna mánuði.

Fjármálasveiflan og sveiflutengd kerfisáhætta

Samsettur mælikvarði á fjármálasveiflur gaf til kynna að sveiflutengd kerfisáhætta væri í meðallagi um þessar mundir en lítillega vaxandi frá síðasta fundi nefndarinnar. Húsnæðissveiflan hefur verið drífandi þáttur fjármálasveiflunnar vegna mikilla verðhækkana íbúðarhúsnæðis á undanförunum misserum. Samsettur vísir fyrir sveiflutengda kerfisáhættu (d-SRI) gaf til kynna að sveiflutengd kerfisáhætta væri nálægt meðallagi. Hafði vísirinn lækkað lítillega þrjá ársfjórðunga í röð einkum þar sem útlánavöxtur banka til einkageirans hafði ekki haldið í við landsframleiðslu.

Lífeyrissjóðir og ÍL-sjóðir

Nefndin fékk kynningu á fjárfestingarstefnum lífeyrissjóða fyrir næsta ár, eignasamsetningu sjóðanna og ávöxtun þeirra. Eftir að hafa verið með árlega raunávöxtun nálægt 10% á árunum 2019-2021 er útlit fyrir að raunávöxtun samtryggingardeildar lífeyrissjóða verði neikvæð á árinu 2022. Lækkun á verði hlutabréfa er helsta ástæða neikvæðrar raunávöxtunar á árinu 2022.

Fjárfestingarstefnur sjóðanna sýna að sjóðirnir hafa ólík markmið um eignasamsetningu fyrir komandi ár. Markmið þeirra eru einkum ólík er varða fjárfestingar í ríkisskuldabréfum og erlendum eignum. Stefnur sjóðanna taka mið af framtíðargreiðsluflæði, efnahagshorfum, áhættuvilja og áhættuþoli. Stefna þeir á að auka hlutfall erlendra eigna um 3½ prósentu af heildareignum á árinu 2023 en draga úr vægi ríkisvixla og skuldabréfa. Þar gætir áhrifa af tilkynningu fjármála- og efnahagsráðuneytisins um að skoða framtíð ÍL-sjóðs og leita leiða til að slíta honum. Vikmörk í fjárfestingastefnu sjóðanna fyrir árið 2023 eru því víðari í flokki ríkisskuldabréfa vegna óvissu um afdrif ÍL-sjóðs. Nefndin fékk jafnframt kynningu á skýrslu fjármála- og efnahagsráðuneytis um sjóðinn sem lögð var fyrir Alþingi og ræddi möguleg áhrif afdrifa hans á lífeyrissjóðina.

Loftslagsáhætta

Seðlabankar hafa sett aukinn þunga í greiningu á þeirri áhættu sem fylgir hlýnun jarðar enda loftslagsbreytingar farnar að hafa bein áhrif á stefnumótun seðlabanka og fjármálaeftirlita. Bæði á þetta við um vaxandi áhættu af loftslagstengdum atburðum, t.d. aukna áhættu vegna flóða og áhrif þeirra á gæði útlána fjármálakerfisins, og þá áhættu sem fylgir aðlögunaraðgerðum stjórnvalda, t.d. hvata til orkuskipta og áhrif þeirra á fjármögnun. Krafa um að seðlabankar meti áhrif loftslagsáhættu á fjármálastöðugleika hefur því aukist og að þeir hafi eftirlit með þeirri áhættu. Seðlabanki Íslands hefur tekið virkan þátt í starfi NGFS (Network for Greening the Financial System) sem eru alþjóðleg samtök seðlabanka og fjármálaeftirlita undanfarin tvö ár.

Fjármálastöðugleikanefnd fékk kynningu á sviðsmyndagreiningu tengdri loftslagsmálum sem hafin er vinna við í Seðlabankanum Íslands. Bankinn mun framkvæma sviðsmyndagreiningu á útlánaáhættu

kerfislega mikilvægu bankanna þriggja og er stefnt að því að birta fyrstu niðurstöður á næsta ári. Sviðsmyndagreiningin mun byggja á opinberum sviðsmyndum NGFS, gögnum Seðlabankans auk annarra gagnasafna og líkana eins og við á.

Skilabærni kerfislega mikilvægra fjármálafyrirtækja

Skrifstofa skilavalds greindi frá helstu ákvörðunum seðlabankastjóra í málefnum skilavalds frá því að nefndin fékk síðast kynningu á málefnum skilavalds. Lokið hefur verið við gerð skilaáætlana fyrir KMB og þær samþykktar. Þá hafa lög nr. 48/2022 tekið gildi. Þau fjalla meðal annars um fjármögnun skilaskjóðs og við gildistöku CRR II tók ný skilgreining á hæfum skuldbindingum (fyrir MREL) gildi. Þá voru kynntar helstu breytingar fram undan á regluverki, einkum í tengslum við innleiðingu BRRD II.

Ákvarðanir fjármálastöðugleikanefndar

Sveiflujöfnunaraukinn

Megintilgangur sveiflujöfnunaraukans er að auka viðnámsprótt fjármálafyrirtækja gagnvart sveiflutengdri kerfisáhættu og veita þeim þannig svigrúm til þess að mæta tapi og viðhalda lánsfjárframboði á álagstímum.

Vísar um stöðu sveiflutengdrar kerfisáhættu benda til að hún sé nálægt meðaltali síðustu ára. Útlánagæði hafa almennt batnað og vanskil minnkað hjá bæði heimilum og fyrirtækjum. Skuldsetning heimila var mjög hófleg sem hlutfall af ráðstöfunartekjum og skuldir einkageirans, þ.e. heimila og fyrirtækja, lágur í sögulegu samhengi og voru hlutfallslega lægri en í nágrannaríkjunum. Nefndarmenn voru sammála um að bankakerfið stæði traustum fótum. Viðnámspróttur þess virtist vera nægjanlegur miðað við stöðu kerfisáhættu og eigin- og lausafjárhlutföll vel yfir lögbundnum lágmarkum. Miðað við stöðu fjármálafyrirtækja og núverandi áhættustig má telja að gildi sveiflujöfnunaraukans sé rétt ákvarðað.

Nefndin ræddi um óvissu á mörkuðum og að fjármögnunarkostnaður hefði hækkað. Markaðsfjármögnun bankakerfisins væri því orðin dýrari en áður. Nefndin var sammála um fylgjast þyrfti vel með lausafjárstöðu og fjármögnun bankakerfisins.

Að lokinni umræðu bar seðlabankastjóri upp tillögu um óbreytt gildi sveiflujöfnunaraukans og var hún samþykkt samhljóða.

Kerfislega mikilvæg fjármálafyrirtæki

Mat á kerfislega mikilvægum fjármálafyrirtækjum byggt á aðferðafræði Evrópsku bankaeftirlitsstofnunarinnar (EBA) var kynnt fyrir nefndinni. Vísar sem meta stærð, mikilvægi, flækjustig og tengsl fjármálafyrirtækja á Íslandi liggja til grundvallar matinu. Þá var fjallað um kerfislega mikilvæg fjármálafyrirtæki á Norðurlöndunum. Samþjöppun fjármálafyrirtækja væri meiri hér á landi og í Finnlandi en á hinum Norðurlöndunum en stærð kerfislega mikilvægra fjármálafyrirtækja væri á breiðu bili á Norðurlöndunum, allt frá 4-234% af landsframleiðslu og frá 2-68% af innlenda bankakerfinu. Nefndarmenn voru sammála um að staðfesta áframhaldandi kerfislegt mikilvægi Arion banka, Íslandsbanka og Landsbankans. Bar seðlabankastjóri upp tillögu þess efnis sem var samþykkt samhljóða.

Eiginfjárauki vegna kerfislegs mikilvægis

Eiginfjárauki vegna kerfislegs mikilvægis var virkjaður árið 2016 og er lagður á fjármálafyrirtæki sem vegna stærðar og eðlis starfsemi sinnar, geta haft umtalsverð neikvæð áhrif á fjármálastöðugleika og á raunhagkerfið ef þau lenda í erfiðleikum. Sú áhætta sem mætt er með eiginfjáruka vegna kerfislegs mikilvægis er því tregbreytanleg. Bar seðlabankastjóri upp tillögu um að eiginfjáruka vegna kerfislegs

mikilvægis yrði haldið óbreyttum í 2% á allar áhættuskuldbindingar á móðurfélags- og samstæðugrunni. Var tillagan samþykkt samhljóða. Samanlagðir eiginfjárukar á kerfislega mikilvæga banka hér á landi eru 9,5% eftir að hækkun sveiflujöfnunaraukans tók gildi í september síðastliðinn, hæstir á meðal Norðurlanda- og Eystrasaltsþjóða að Noregi undanskildum en þar eru þeir 9,5-10,5%.

Fjármálainnviðir

Eitt meginhlutverka Seðlabanka Íslands er að stuðla að virku og öruggu fjármálakerfi, þ.m.t. greiðslumiðlun í landinu og við útlönd. Áfram er unnið að því að treysta umgjörð fjármálainnviða landsins, m.a. með innleiðingu íslenskrar reglubókar byggðrar á evrópskum stöðlum frá Evrópska greiðsluráðinu (EPC) sem mun stuðla að rekstraröryggi og auka samræmingu við framkvæmd og uppgjör greiðslna á innláns- og millibankareikningum fjármálakerfisins.

Seðlabankinn gegnir lykilhlutverki í innlendri greiðslumiðlun sem eigandi og rekstraraðili millibankakerfis íslenskra innlánsstofnana sem er undirstaða greiðslna milli reikninga innlánsstofnana innanlands. Smágreiðslumiðlun hér á landi einkennist af mikilli greiðslukortanotkun þar sem treyst er á erlenda innviði alþjóðlegra kortasamsteypa. Þar sem yfir 90% allra smágreiðslna fer um þessa innviði er nauðsynlegt að leita leiða til að auka viðnámsþrótt kerfisins og mæta kröfum þjóðaröryggisráðs. Var það mat nefndarinnar að slíkar leiðir myndu efla öryggi tengt innlendri smágreiðslumiðlun einkum með tilliti til netöryggis og rekstrarsamfellu. Kynnt var fyrir nefndinni að Framtíðarvettvangur Seðlabankans, þar sem sitja fulltrúar frá innlendum innlánsstofnunum, fjármála- og efnahagsráðuneyti auk Seðlabankans, muni á næstunni fjalla um og afgreiða tillögur að næstu skrefum við að innleiða innlenda smágreiðslulausn.

Nefndin fékk kynningu á áhættuvísunum úr millibankakerfi Seðlabankans. Rekstur millibankakerfisins hefur gengið greiðlega og engin alvarleg rekstraratvik hafa verið skráð árið 2022. Farið var yfir umfang veltu viðviðskiptabankanna, greiðslur á milli þeirra og hvaða bankar eiga mest viðskipti við Seðlabankann. Uppgjörstími banka innan dags er í góðu horfi, uppgjóri um 70% allra færslna (mælt í fjárhæðum) er að jafnaði lokið í kringum hádegið. Þá fékk nefndin kynningu á umfangi veltu aðila með skráð starfsleyfi fyrir viðskipti með sýndarfjáreignir.

Rætt var um að heimildir Seðlabankans til stefnumörkunar og reglusetningar er varða fjármálainnviði væru víðtækar. Seðlabankinn gæti gert tiltekna grunnöryggiskröfur til að tryggja öryggi innviða greiðslumiðlunar. Áfram þyrfti að kanna og meta hvort efla ætti lagaumgjörð um fjármálainnviði enn frekar og auka við heimildir Seðlabankans til reglusetningar á þessu sviði sérstaklega varðandi mikilvæga og kerfislega mikilvæga aðila og innviði. Sem fyrr var nefndin á einu máli um mikilvægi þess að auka öryggi í innlendri greiðslumiðlun til að tryggja rekstrarsamfellu, meðal annars með vísan til vaxandi netógnar.

Í lok fundarins samþykkti nefndin yfirlýsingu til birtingar að morgni 7. desember 2022.

Eftirfarandi nefndarmenn sátu fundinn:

Ásgeir Jónsson, seðlabankastjóri og formaður nefndarinnar

Gunnar Jakobsson, varaseðlabankastjóri fjármálastöðugleika

Rannveig Sigurðardóttir, varaseðlabankastjóri peningastefnu

Unnur Gunnarsdóttir, varaseðlabankastjóri fjármálaeftirlits

Axel Hall, utanaðkomandi nefndarmaður

Bryndís Ásbjarnardóttir, utanaðkomandi nefndarmaður

Guðmundur Kr. Tómasson, utanaðkomandi nefndarmaður

Guðrún Þorleifsdóttir, skrifstofustjóri í fjármála- og efnahagsráðuneytinu, sat fundinn með málfrelsi og tillögurétt.

Haukur C. Benediktsson, framkvæmdastjóri fjármálastöðugleikasviðs Seðlabankans, Eggert Þ. Þórarinsson, aðstoðarframkvæmdastjóri fjármálastöðugleikasviðs og Rannveig Júníusdóttir, framkvæmdarstjóri skrifstofu bankastjóra sátu allan fund nefndarinnar. Auk þess sátu nokkrir aðrir starfsmenn Seðlabankans hluta fundarins.

Rósa Björk Sveinsdóttir ritaði fundargerð.